

Lőrinczi Orsolya Éva Msc¹
területi szakvédő
ORCID-azonosító:
0000-0002-6672-0268

A védőnők kommunikációs attitűdjének felmérése

Breznai Annamária Msc²
mesteroktató
ORCID-azonosító:
0009-0001-8668-9598

Assessment of Health Visitors' communication attitudes

Kapcsolattartó szerző:

Lőrinczi Orsolya Éva Msc
1172 Budapest, Alsópetény utca 7.
E-mail: lorinczi.vedono@gmail.com
Telefon: +3630 982 3902

¹*Dél-pesti Centrumkórház – Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet*

²*Miskolci Egyetem Egészségtudományi Kar Fizioterápiás Tanszék*

Absztrakt

Bevezetés: A védőnői hivatás módszertanában alapvetően és folyamatosan jelen van a kommunikáció, a védőnői kommunikációs attitűdök felmérése azonban eddig még nem történt meg. Kutatásunk arra irányult, hogy a védőnők rendelkeznek-e valamilyen jellegzetes kommunikációs attitűddel, illetve az attitűdöket esetlegesen milyen tényezők befolyásolják.

Anyag és módszer: Az adatok felvétele véletlenszerű mintavétellel, validált, a személyes kommunikációs stílusra vonatkozó Rudas kérdőívvel és egy ahhoz kapcsolódó 16 kérdést tartalmazó saját kérdőívvel történt. Az adatok elemzése során leíró statisztikai elemzéseket, valamint korrelációanalízist (Pearson-féle, valamint Khi-négyzet próba) végeztünk. A kérdőív a védőnői mentor rendszer segítségével, valamint a védőnők zártkörű közösségi média csoportján keresztül került kiküldésre 2023.03.31-én és 3 hónapig volt elérhető.

Eredmények: A kitöltött kérdőívek száma 815 volt, így a kutatás reprezentatív. A kapott eredmények alapján a védőnőkre leginkább a Barátságos (37,55 %), a Figyelmes (22,44 %), a Benyomást keltő (13,51%) és az Eleven-kifejező (10,46 %) személyes kommunikációs attitűd jellemző. A kommunikációs attitűdre leginkább a családi állapot és a környezet általi megbecsültség van hatással, de nem elhanyagolható az életkor szerepe sem. A kommunikációs attitűdöt nem befolyásolja az, hogy a védőnő milyen szakterületen, vagyis területi, iskolai vagy kórházi védőnőként dolgozik.

Következtetések: Az eredmények alapján célzott kommunikációs képzések indíthatók a védőnők számára, így segítve, fejlesztve a mindennapi prevenciós munkát.

Kulcsszavak: kommunikációs attitűd, védőnő

Abstract

Introduction: In the methodology of the health visitors' profession, communication is fundamentally and continuously presented. However the assessment of the communication attitudes of the health visitors has not been carried out yet. Our research focused on whether health visitors have any characteristic communication attitudes, and what factors may influence these attitudes.

Material and method: The data were collected by random sampling with a validated Rudas questionnaire on personal communication style and a related questionnaire containing 16 questions. During the analysis of the data, descriptive statistical analysis and correlation analysis (Pearson's and Khi-square test) were performed. The questionnaire was sent out using the health visitor mentor system and through the health visitors' private social media group on 31.03.2023 and was available for 3 months.

Results: The number of completed questionnaires was 815, so the research can be considered representative. Based on the obtained results, the personal communication attitudes of the health visitors are mostly characterized by Friendly (37.55%), Attentive (22.44%), Impressive (13.51%) and Lively-expressive (10.46%). The communication attitude is mostly influenced by family status and respect from the environment, but the role of age cannot be neglected either. The communication attitude is not influenced by the specialist area in which the health visitor works i.e. as a district, school or hospital health visitor.

Conclusions: Based on the results, targeted communication training can be started for health visitors, thus helping and improving everyday prevention work.

Keywords: *communication attitude, health visitor*

Bevezetés

A védőnői hivatás 1915-ben történt a megalapítása óta több átalakuláson ment át, amelynek célja, hogy mindig az adott korra jellemző, a családokra és a gondozási célcsoportokra ható népegészségügyi, demográfiai, társadalmi-gazdasági tényezőkre érzékenyen reagáljon. E változások védőnői kommunikációra (vagyis a gondozottakkal való eredményes kapcsolattartásra) gyakorolt hatásának kutatása, elemzése és következtetések levonása ezáltal indokolt. A védőnői módszertanban leírásra került, hogy kiemelten fontos a megfelelő stílusú, személyre szabott kommunikáció, ennek egyik eleme a segítő beszélgetés. A TÁMOP 6.1.4 Koragyermekkorai program keretében megjelent az *Őrzők* című kiadvány, amely az egészségügyi alapellátók gyakorlatközpontú kézikönyve (OTH; 2014). Ebben már kommunikációs technikák leírását is megtalálhatjuk, amely segít az alapellátásban dolgozók számára az asszertív kommunikáció elsajátításában. Sajnálatosan a programban lezajlott képzéseknek azóta nincs folytatása,

így általános kommunikációs képzésről védőnők esetében 2013-2014 óta nem beszélhetünk. Számos nemzetközi és hazai tanulmány is foglalkozik az orvos-beteg kommunikáció minőségének hatásával a terápiás eredményekre és ma már kimutatott tény, hogy a kommunikációnak jelentős szerepe van a terápiás együttműködésre. (Bálint; 1990) (Bensing; 1991) (Csabai és társai; 2009) (Kuna; 2020) (Vajda; 2011) Az emberek szociokulturális, gazdasági háttere, meggyőződése és habitusa befolyással van a kommunikációra, így ez a munkahelyeken eltöltött idő minőségét, valamint a munka hatékonyságát is befolyásolja. (Ivanov és Werner; 2011)

Az egészségügy területén folytatott kommunikációval kapcsolatos kutatások kizárólag a betegellátás folyamatára korlátozódnak, a prevencióval foglalkozó szakemberek háttér kutatások nélkül csak a jó gyakorlatokat tudják megosztani egymással. Magyarországon a 2015 óta a Hungarikumok gyűjteményében szereplő, a világon egyedülálló szolgálatban a hivatásukat

gyakorló védőnőkről egyetlen ilyen jellegű kutatás sem jelent meg, pedig a védőnők kommunikációja a felnövekvő nemzedékek egészségét befolyásolja. Még senki nem vizsgálta a védőnői gondozás folyamatában végbemenő kommunikációt, ellentétben az ápolási folyamat során zajló kommunikációval, miközben a védőnői munkával kapcsolatos elvárás, hogy a védőnő jól és személyre szabottan tudja átadni az ismereteket, segítve az egyes gondozotti célcsoportokhoz tartozókat, családokat. Az ismeretek átadásához a megfelelő és jó kommunikáció elengedhetetlen. Az ápolási folyamatokban zajló kommunikációs kutatásokból több eredményt is fel lehet használni a védőnői gondozás során, ilyenek például:

- lehetőség szerint az információ több forrásból való megszerzése;
- a gondozott, a család, az egészségügyi és a szociális szakemberek bevonása megfelelő kommunikációval

- a védőnői gondozásba, amely segít a prioritások felállításában, valamint a gondozási terv személyre szabásában is;

- a gondozott és a család pszichoszociális helyzetének felmérése;

a védőnői gondozás kiértékelése és szükség szerint a gondozási terv átdolgozása;

- a védőnői gondozáshoz is nélkülözhetetlen a team munka, nemcsak az egészségügyön belül, hanem a társszakmákkal is.

Kutatásunk a védőnők személyes kommunikációs attitűdjének felmérésére irányuló primer kutatás, ezért a legfőbb kutatási kérdés az volt, hogy van-e egy meghatározó személyes kommunikációs attitűd a védőnők között, illetve az, hogy a személyes kommunikációs attitűdre hatással van-e a védőnők életkora, életkörülményei, ellátási területe, valamint megbecsültsége.

Anyag és módszer

A kutatás feltáró típusú, tudomásunk szerint ebben a témában Magyarországon ilyen kutatás nem történt, így a kutatás primernek tekinthető. A vizsgálati populáció a védőnők köre volt, beleértve a területi (család-gondozási) és vegyes körzetet (területi család-gondozás mellett iskolaegészségügyi tevékenységet is) ellátó védőnőket, az iskolavédőnőket és a kórházi védőnőket is. A mintavétel véletlenszerű volt. A kutatás egy validált személyes kommunikációs stílusra vonatkozó kérdőívvel (Rudas) és egy ahhoz kapcsolódó 16 kérdést tartalmazó saját kérdőívvel történt. A kapcsolódó önkitöltős kérdőív, 10 egyválaszos zárt kérdést, valamint 6 Likert skálán (Mayer; 2018) történő válaszadási lehetőséget tartalmazó kérdést tartalmazott.

Tekintettel a minta elemszámára (N=815), és arra, hogy a dolgozó védőnők száma 2023.09.30-án 4708 fő volt, a kutatás reprezentatívnak tekinthető.

Az adatgyűjtést Google kérdőív használatával végeztük.

A kérdőív 2023.03.31. és 2023.06.30. közötti időtartamban volt nyitva kitöltésre. A kérdőív a védőnői mentor rendszeren keresztül került kiküldésre a védőnőknek, valamint megosztásra került a Védőnők zártkörű Facebook csoportban. Kitöltése anonim és önkéntes volt. Az adatok a Google kérdőív által generált Excel táblában kerültek kimentésre kiértékelésük az SPSS 20.0 statisztikai program-csomag felhasználásával történt.

Az elemzés első lépéseként a személyes kommunikációs attitűd kiértékelése történt meg Rudas (2001) leírása alapján. Ezután Merge tábla (Microsoft) használatával egyesítettük a csatolt kérdőív és a személyes kommunikációs stílus kérdőív kiértékelésének válaszait. A válaszok elemzése Pivot táblával (Excel) történt. Az adatbázis elemzése során leíró statisztikai elemzéseket (gyakoriság, átlag, szórás), korreláció analízist (Pearson-féle (Turney; 2022), valamint Khí-négyzet próba) végeztünk.

Rudas kérdőíve a személy alapvető kommunikációs stílusát határozza meg. Ebben a felosztásban az alábbi kommunikációs stílusok különböztethetők meg:

- Barátságos,
- Benyomást keltő,
- Ellazult,
- Veszekedő-vitázó,
- Figyelmes,
- Precíz,
- Eleven-kifejező,
- Drámai,
- Nyílt,
- Uralkodó,
- a Kommunikátor képe.

Kutatási kérdéseink a következők voltak:

- Van-e jellemző személyes kommunikációs attitűd a védőnői hivatást gyakorlók körében?
- Változik-e a kommunikációs attitűd az életkor függvényében?

Eredmények

A kérdőív személyes kérdéseire adott válaszadók minta elemszáma: N=815 volt.

A válaszadók kor szerinti megoszlása

A válaszadó védőnők közül 2,94% volt 20-25 év közötti, 13,74% 26-35 év közötti, 28,83% 36-45 év közötti, 32,76% 46-55 év közötti és 20,74% 56-65 év közötti.

Nyolc nyugdíj mellett dolgozó védőnő is kitöltötte a kérdőívet, ez a válaszadók 0,98%-át jelentette. A megjelenő korfa tükrözi a védőnői társadalom kor szerinti összetételét, amelyben válaszadóknak jelentős arányát 53,50%-át képviseli a 45 év feletti korosztály.

A válaszadók családi állapot szerinti megoszlása

A válaszadó védőnők közül házasságban 62,67%, míg

- Van-e szignifikáns különbség a különböző családi állapotban élő védőnők kommunikációs attitűdjében?
- Van-e különbség a védőnők kommunikációs attitűdjében attól függően, hogy hol és mikor szerezték a diplomájukat?
- Van-e különbség a különböző szakterületet gyakorló védőnők kommunikációs attitűdjében?
- Van-e különbség a védőnők kommunikációs attitűdjében az ellátott településtípus, illetve a hátrányos helyzetű lakosság arányának függvényében?
- Befolyásolja-e a védőnők kommunikációs attitűdjét a pályán eltöltött évek száma?
- Befolyásolja-e a védőnők kommunikációs attitűdjét egy másoddiploma megszerzése?
- Van-e kapcsolat a pályával való megelégedettség és a védőnők kommunikációs attitűdje között?
- Befolyásolja-e a kommunikációs attitűdöt a védőnő munkakörnyezete általi megbecsültségi szintje?

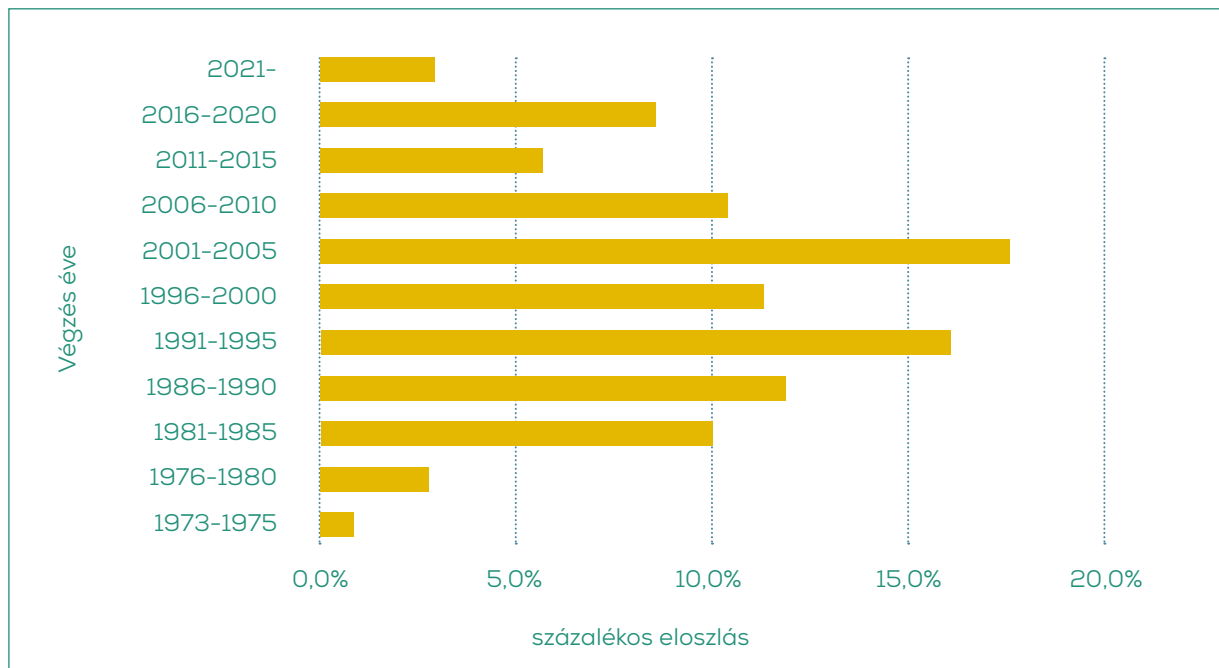
14,53% élettársi kapcsolatban él. Az elváltak aránya 10,53%. Egyedülállónak 9,66% mondta magát, míg 2,61% jelölte azt, hogy özvegy.

Diplomaszerzés időpontja szerinti megoszlás

A válaszadó védőnők diploma megszerzésének időpontja esetében az elemszám: n=802 (a válaszadók nem megfelelő válaszai miatt ennél a kérdésnél ki kellett zárni 13 választ). A válaszadó védőnők közül a diploma megszerzésének éve szerinti kérdésre a legtöbben a 2001-2005 közötti időszakot jelölték meg (17,66%), az 1991-1995 között végzetek (16,41%) töltötte ki a kérdőívet. Érdekesség a 2016-2020 között végzetek 9,02%-os aránya, amely a korosztályhoz képest kissé felülreprezentált. (1. ábra)

1. ábra: A védőnők diplomaszerzés ideje szerinti megoszlása (n=802)

A diplomaszerzés képzőhely szerinti megoszlása

A kitöltők közül a legtöbben Budapesten végeztek (32,93%). Nagy számban töltötték ki a Szegeden (24,47%) és Nyíregyházán (15,03%) végzett védőnők is a kérdőívet. Közel hasonló arányban töltötték ki a Miskolcon (9,73%) és a Kaposvárott (8,50%) végzetek a kérdőívet.

Védőnői szakterületek szerinti megoszlás

A válaszadó védőnők 40,49%-a dolgozik területi védőnőként, 37,67%-uk vegyes körzetet ellátó védőnő, 20,74%-a iskolavédőnő/ifjúsági védőnő és 1,10%-a kórházi védőnő.

A munkahely településtípusa szerinti megoszlás

A válaszadó védőnők 13,87%-a dolgozik a fővárosban, 22,82%-uk megyei jogú városban, 28,83%-uk városban, 26,13%-uk községben, míg 8,34%-uk falun.

A védőnői szolgálatban eltöltött idő szerinti megoszlás

A kitöltő védőnők 4,91%-a dolgozik védőnőként 41 évnél régebb óta. 22,45%-uk 31-40 éve, 28,59%-uk 21-30 éve, 25,15%-uk 11-20 éve, 8,22%-uk 6-10 éve és 10,67%-uk 0-5 éve.

A települések, körzetek hátrányos helyzet szerinti megoszlása

A kérdőívet kitöltő védőnők igen nagy százaléka dolgozik halmozottan hátrányos helyzetű településen. 51% feletti hátrányos helyzetű gondozottat lát el 7,61%, 41-50% között 3,44%. A válaszadó védőnők 42,70%-a mondta azt, hogy 5% a hátrányos helyzetű gondozott az ellátott körzetében/iskolájában.

További felsőfokú végzettségek szerinti megoszlás

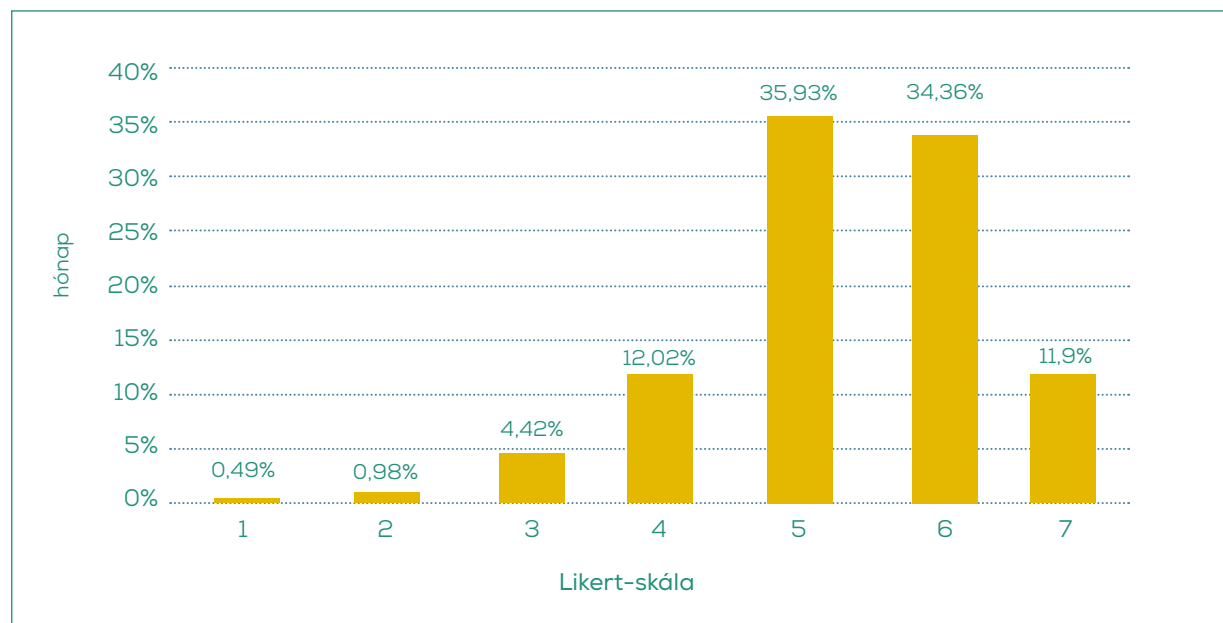
A válaszadók 32%-a rendelkezik valamilyen másoddiplomával annak ellenére, hogy védőnői szakirányú másoddiploma megszerzésére 2022 előtt csak 1993-1998 között volt lehetőség.

A védőnők munkával kapcsolatos elégedettsége szerinti megoszlása

A munkával kapcsolatos elégedettségi szint mérésénél

a válaszadók nagy százaléka az elégedett, vagy az igen elégedett szinteket (4-7 között) jelölte meg a válaszában. Ez a válaszadók 94,11%-át jelenti. (2. ábra)

2. ábra: Munkával kapcsolatos elégedettségi szint mérése Likert-skálával (N=815)

Arra a kérdésre, hogy újra választaná-e a védőnő szakirányt, a válaszadó védőnők 64%-a válaszolt igennel, 36%-uk nemmel.

A megbecsültség vizsgálata

I. táblázat: Megbecsültség aránya Likert-skálával

Válaszok	Gondozottak általi megbecsültség	Védőnő kollégák általi megbecsültség	Orvos kollégák általi megbecsültség	Munkáltató általi megbecsültség	Szakmai vezetés általi megbecsültség
1	0,86%	0,49%	1,84%	7,48%	5,28%
2	4,05%	4,29%	9,94%	13,99%	10,06%
3	20,49%	18,65%	26,13%	25,03%	25,15%
4	50,67%	45,65%	41,10%	35,83%	37,30%
5	23,93%	30,92%	20,98%	17,67%	22,21%

A gondozottak általi megbecsültség (I. táblázat)

A válaszadó védőnők igen alacsony arányban gondolták, hogy a gondozottak nem (0,86%), vagy alig becsülik meg (4,05%) őket. Közepes szinten megbecsültnek érezte magát a védőnők 20,49%-a, jól megbecsültnek 50,67% -a és nagyon jól megbecsültnek érezte magát a 23,93%-a.

A védőnő kolléganők általi megbecsültsége

A válaszadó védőnők 0,49%-a gondolta úgy, hogy a védőnő kollégák egyáltalán nem becsülik meg. Kissé megbecsültnek 4,29% gondolta magát. 18,65% vélte úgy, hogy közepesen becsülik meg, 45,65% úgy, hogy jól meg van becsülve és 30,92%-a gondolta azt, hogy más védőnők maximálisan megbecsülik a munkáját.

Az orvoskollégák általi megbecsültség

A válaszadó védőnők 1,84%-a vélte úgy, hogy az orvoskollégák egyáltalán nem becsülik meg. Kissé megbecsültnek 9,94% gondolta magát. 26,13% vélte úgy, hogy közepesen becsülik meg, 41,10% úgy, hogy jól meg van becsülve és 20,98%-a gondolta azt, hogy a vele kapcsolatba kerülő orvosok maximálisan megbecsülik a munkáját.

A munkáltatók általi megbecsültség

A kérdőívet kitöltő védőnők 7,84%-a vélte úgy, hogy a munkáltatója egyáltalán nem becsüli meg.

Ez kilencszer magasabb érték, mint a gondozottak részéről érzett megbecsültségnél kapott válaszok aránya. Kissé megbecsültnek 13,99% gondolta magát. 25,03% vélte úgy, hogy közepesen becsülik meg, 35,83% úgy, hogy jól meg van becsülve és 37,30%-a gondolja azt, hogy munkáltató maximálisan megbecsülte a munkáját.

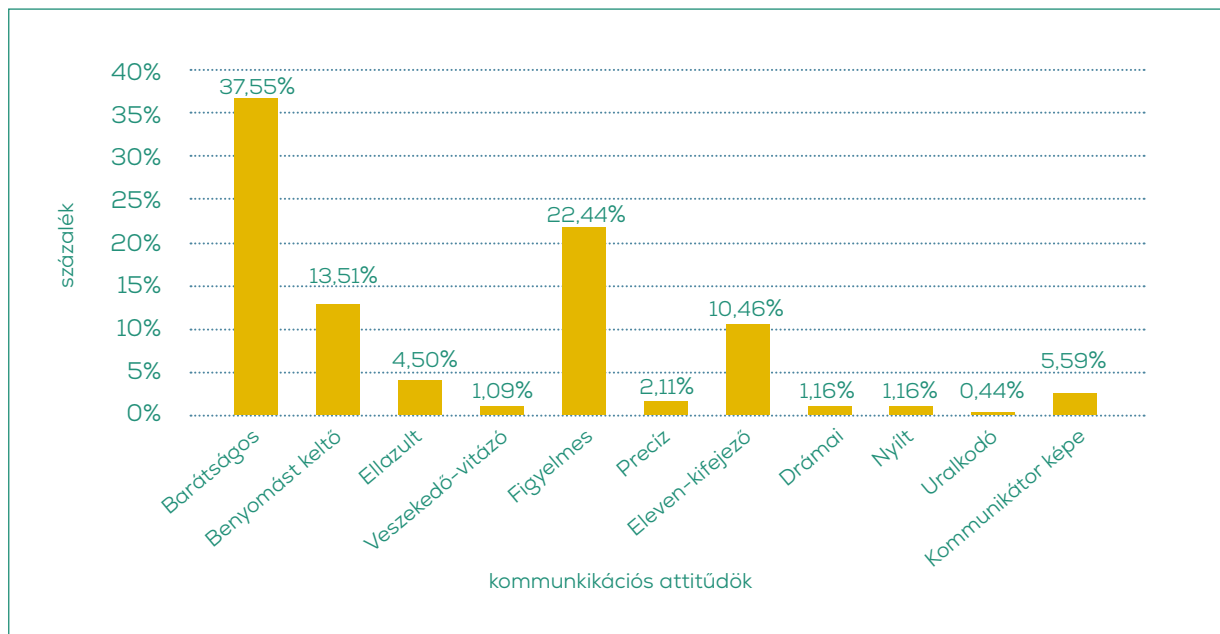
A szakmai vezetés által érzett megbecsültség

A válaszadó védőnők 5,28%-a vélte úgy, hogy a szakmai vezetője egyáltalán nem becsüli meg. Ez hatszor magasabb érték, mint a gondozottak részéről érzett megbecsültség. Kissé megbecsültnek 10,06% gondolta magát. 25,15% vélte úgy, hogy közepesen becsülik meg, 37,3% úgy, hogy jól meg van becsülve és 22,21%-a gondolja azt, hogy szakmai vezetője maximálisan megbecsülte a munkáját.

A kommunikációs stílus típusainak megoszlása

A kommunikációs stílusok elemzéséből megállapítható, hogy a védőnők legnagyobb része Barátságos kommunikációs attitűddel rendelkezik (37,55%), majd a Figyelmes (22,44%) Benyomást keltő (13,51%) és az Eleven-kifejező kommunikációs attitűddel (10,46%) rendelkezők vannak még nagy számban. Ez a négy stílus a védőnők 83,96%-át teszi ki. Elenyésző a Drámai, a Nyílt és az Uralkodó kommunikációs attitűd. (3. ábra)

3. ábra: A védőnők megoszlása a személyes kommunikációs attitűd típusai szerint (N=815)

Megbeszélés

1. A kommunikációs attitűdök

A Rudas-féle személyes kommunikációs attitűd kérdőív kiértékelésekor sokszor előfordul, hogy valakire nem csak egy, hanem akár több kommunikációs attitűd is jellemző. A védőnők 83,44% csak egy, illetve két kommunikációs attitűddel rendelkezik és elenyésző (1,6%) az 5-6 kommunikációs attitűddel rendelkezők száma.

A kommunikációs stílusok elemzéséből megállapítható, hogy a védőnők legnagyobb része Barátságos kommunikációs attitűddel rendelkezik (37,55%), majd a Figyelmes (22,44%), a Benyomást keltő (13,51%) és az Eleven-kifejező kommunikációs attitűddel (10,46%) rendelkezők vannak még nagy számban. Ők a védőnők 83,96 %-át teszik ki. Elenyésző (2,76%) a Drámai, a Nyílt és az Uralkodó kommunikációs attitűd. A Kommunikátor képe, csak 5,59%-ban jelenik meg, azaz ennyi védőnő tartja magáról, hogy jól kommunikál. Az adatok elemzéséből levonható, hogy a védőnőkre legjellemzőbb kommunikációs attitűdök a Barátságos, valamint a Figyelmes.

2. Az életkor és a kommunikáció vonatkozásában a korreláció analízis a Veszekedő-vitázó ($r=-0,79$), az Eleven-kifejező ($r=-0,77$), a Drámai ($r=-0,80$), a Nyílt ($r=0,80$) és az Uralkodó attitűdnél ($r=0,71$) mutat erős kapcsolatot, a Barátságos, a Benyomást keltő, a Figyelmes, a Precíz attitűddel, valamint a Kommunikátor képénél ($r=0,14$) gyenge kapcsolatot mutat. Érdekes, hogy közepes kapcsolatot egyik kommunikációs attitűdnél sem jelez. A kommunikációs attitűdök százalékos arányai az életkorral kapcsolatosan kissé eltolódnak az általános kommunikációs attitűd felméréséhez képest. A védőnők 38,79%-a tartozik a Barátságos személyes kommunikációs attitűdöt képviselők közé, míg a második legnagyobb csoportot a Figyelmes kommunikációs attitűddel rendelkezők képezik 23,01%-kal. Kiemelkedő még a Benyomást keltő kommunikációs attitűddel rendelkező védőnők aránya: 12,74%. Ezekhez az arányokhoz képest elenyésző a Veszekedő-vitázó kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya: 1,64% és ennél még kisebb az Uralkodó kommunikációs

attitűddel rendelkezőké: 0,27%. Az adatok áttekintésekor szembeötlő a 66 év feletti védőnők személyes kommunikációs attitűdjének változása. Szembetűnő a Veszekedő-vitázó kommunikációs attitűd ötszörösére emelkedése, a Precíz, valamint a Drámai kommunikációs attitűd megduplázódása, az Eleven-kifejező attitűd csökkenése a többi korosztályhoz viszonyítva. A 66 év feletti válaszadó védőnők alacsony száma miatt az ő esetükben ennek a tendenciának az okai további kutatásokat igényelnek.

A Benyomást keltő kommunikációs attitűdnél a tendenciák változása nagyon szembetűnő. Folyamatos emelkedés észlelhető 20-65 éves kor között. A 20-25 éves korosztályban 4,88% a Benyomást keltő kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya, míg az 56-65 éves korosztályban 18,82% az arányuk. Az eredmények 3,86-szoros emelkedést mutatnak. Feltűnőek a Figyelmes kommunikációs attitűd hullámzó mutatói is, 20-45 éves kor közötti folyamatos emelkedése (21,95%-ról 26,04 %-ra), majd hirtelen 7,02%-os csökkenése 19,02%-ra.

3. *A védőnők családi állapota* és a személyes kommunikációs attitűdök közötti összefüggés vizsgálatánál a Pearson-féle korrelációs együttható erős kapcsolatot jelez a Barátságos, a Precíz, a Drámai kommunikációs attitűdnél, valamint a Kommunikátor képénél. Közepes kapcsolat látszik a Benyomást keltő, Ellazult, Veszekedő-vitázó, Figyelmes és Nyílt kommunikációs attitűdnél és gyenge kapcsolatot jelez az Eleven-kifejező attitűdnél.

A Barátságos attitűddel 11,41%-kal több házasságban élő védőnő rendelkezik, mint egyedülálló. Az egyedülállók körében található a legkevesebb Barátságos attitűddel rendelkező védőnő (28,57%), az élettárssal vagy házasságban élőkre, illetve az özvegyekre ennél mind sokkal magasabb százalékban jellemző ez a kommunikációs attitűd.

A Benyomást keltő attitűd leginkább az elváltakra (17,24%), az egyedülállókra és az élettárssal élőkre, míg legkevésbé a házasságban élőkre (12,40%) jellemző.

Az Ellazult attitűdöt áttekintve feltűnő az Élettárssal élők alacsony aránya (2%), mind az egyedülállókra, mind az elváltakra, mind a házasságban élőkre, valamint az özvegyekre is kétszer akkora arányban jellemző ez az attitűd.

Az élettárssal élők között közel 6%-kal többen vannak a Figyelmes kommunikációs attitűddel rendelkezők (25,50%), mint az elváltak között (29,31%), amíg a házasságban élőkre, az özvegyekre és az egyedülállókra közel azonos százalékban (22,13 – 23,31%) jellemző ez a kommunikációs attitűd.

A Precíz kommunikációs attitűd elemzésekor az látható, hogy kétszer annyi egyedülálló (3,01%), valamint élettárssal élő (3,00%) védőnőre jellemző ez az attitűd, mint ahány elvált (1,38%), vagy házasságban élőre (1,98%), amíg az özvegyek közül egy védőnőre sem volt jellemző ez az attitűd.

Az Eleven-kifejező attitűddel rendelkezők között legkevesebben a házások vannak, az özvegyek 4%-kal többen vannak ezzel az attitűddel rendelkezők között.

A Drámai, a Nyílt és az Uralkodó kommunikációs attitűd nagyon alacsony százalékban jelenik meg és nincs nagy különbség a különböző családi állapotok között.

Érdekességként kiemeljük, hogy leginkább az élettárssal élők (7,0%) és az egyedülállók (6,77%), gondolják azt, hogy jól kommunikálnak, rájuk jellemző a Kommunikátor képe, míg az özvegyeknél ez a kép egyáltalán nem jelent meg.

Az adatok elemzéséből összességében megállapítható, hogy a családi állapot befolyásolja a kommunikációs attitűdöt. (II. táblázat)

II. táblázat: A kommunikációs stílusok a családi állapot függvényében (N=815)

Családi állapot	Barátságos	Benyomást keltő	Ellazult	Veszekedő-vitázó	Figyelmes	Precíz	Eleven-kifejező	Drámai	Nyílt	Uralkodó	Kommunikátor képe
Egyedülálló	28,57%	15,79%	5,26%	2,26%	23,31%	3,01%	12,03%	1,50%	1,50%	0,00%	6,77%
Élettársal él (bejegyzett, illetve nem bejegyzett élettársi kapcsolat)	34,00%	14,00%	2,00%	0,00%	25,50%	3,00%	12,00%	1,50%	1,00%	0,00%	7,00%
Elvált	35,86%	17,24%	4,83%	0,00%	19,31%	1,38%	11,72%	1,38%	1,38%	0,00%	6,90%
Házas	39,98%	12,40%	4,87%	1,39%	22,13%	1,97%	9,50%	1,04%	1,04%	0,58%	5,10%
Özvegy	38,89%	13,89%	5,56%	0,00%	22,22%	0,00%	13,89%	0,00%	2,78%	2,78%	0,00%
Átlag	35,46%	14,66%	4,50%	0,73%	22,49%	1,87%	11,83%	1,09%	1,54%	0,67%	5,15%
SD	0,05	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,03
r	0,93	-0,46	0,38	-0,47	-0,39	-0,89	0,12	-0,86	0,57	0,81	-0,82

4. A védőnők diplomaszerezés éve és a személyes kommunikációs attitűdje közötti összefüggés vizsgálata árnyaltabb képet mutat a védőnői kommunikációs attitűd változásáról, mint az életkori összevetés.

A korreláció analízis erős kapcsolatot mutat a Benyomást keltő, valamint az Eleven-kifejező attitűdnél, közepes a kapcsolat a Veszekedő-vitázó, a Figyelmes, a Precíz attitűdnél, valamint a Kommunikátor képénél. A korrekciós együttható gyenge kapcsolatot jelez az Ellazult, a Drámai, a Nyílt és kifejezetten gyengét a Barátságos attitűddel.

A Barátságos kommunikációs attitűd a diplomaszerezés évétől függően igen hullámzóan jellemző. Az 1973-75 között végzeteknél 40%-ban jelenik meg ez az attitűd, míg a frissen végzeteknél (38,46%) hasonló arányban tapasztalható, mint az a 1981-1985 között végzeteknél (38,52%), ugyan-

akkor a végzéstől számított 20 évig visszaesés tapasztalható, majd következik egy emelkedés és megint egy visszaesés.

Igen nagy eltérés tapasztalható a Benyomást keltő kommunikációs attitűdnél a frissen végzetek, valamint a 30 évvel ezelőtt végzetek között: 7%, míg az 1973-1975-ben végzetek körében háromszor (30%) több védőnőre jellemző ez az attitűd, mint a pályakezdőkre (10,26%). Ez a tendencia az életkori összehasonlításnál is megfigyelhető.

Az Ellazult attitűd megoszlása is nagyon hullámzik, a régebben diplomát szerzőkre jellemzőbb inkább ez az attitűd.

A Veszekedő-vitázó attitűd az 1973-1975 között végzetekre jellemző (10%), megegyezően az életkori megoszlásnak.

A 2016-2020 között végzetek körében 16,09%-

kal több a Figyelmes attitűddel rendelkezők száma az 1986-1990 közötti. Ennél az attitűdnél is egy hullámváz figyelhető meg, az 1986-1990-es mélypont után enyhe emelkedés tapasztalható.

Az Eleven-kifejező attitűdnél nagy eltérés csak az 1973-1975-ben diplomát szerzők vizsgálatánál található, közülük egy védőnőre sem volt jellemző ez az attitűd. Ez valószínűleg az alacsony válaszdíj számának köszönhető ebben a korosztályban.

A Drámai attitűd aránya hasonló megoszlást mutat, mint az életkori összehasonlításnál, az 1973-1975 között végzettek között 10%-ban találunk ilyen kommunikátorokat. Az emelkedő tendencia kezdete az 1985 előtt végzeteknél tapasztalható.

A Nyílt és Uralkodó kommunikációs attitűdnél szignifikáns különbség nem látszik.

A Kommunikátor képe hasonló tendenciát mutat az életkori felméréshez, az erőteljes visszaesés az 1980 előtt végzetektől indul el.

5. A védőnők diplomaszerezésének helyével kapcsolatos korreláció analízis nem mutat erős összefüggést egyik kommunikációs attitűdnél sem. Közepes összefüggés van az Ellazult és a Nyílt kommunikációs attitűdnél, valamint a Kommunikátor képével. Kifejezetten gyenge a kapcsolat a Barátságos és a Benyomást keltő attitűddel.

6. A védőnői szakterületekkel való összefüggés elemzésekor erős összefüggést mutat a korreláció analízis a Barátságos ($r=0,71$), a Veszekedő-vitázó ($r=0,76$), valamint az Uralkodó ($r=0,92$) kommunikációs attitűddel. Közepes erősségű összefüggés van a Precíz kommunikációs attitűd viszonylatában, a többi stílusnál gyenge kapcsolatot jelez az együttható.

Érdekesség, hogy az Uralkodó attitűd nem jelent meg az iskolavédőnőknél, valamint a kórházi védőnőknél, csak a területi, valamint a vegyes körzetet (területet és iskolát) ellátó védőnőknél.

7. Az ellátott településtípus és a személyes kommunikációs attitűd vizsgálatával kapcsolatosan elvégzett korreláció analízis erős összefüggést mutat a Benyomást keltő, az Ellazult, a Precíz, az Eleven-kifejező,

valamint az Uralkodó kommunikációs attitűddel. Közepes az összefüggés a Barátságos, valamint a Veszekedő-vitázó attitűddel. A többi kommunikációs típusnál az együttható gyenge összefüggést jelez. A tendenciák elemzésekor kiemelendő a Barátságos kommunikációs attitűd, amelynél a két szélső értéket a fővárosban dolgozó védőnők (30,58%), valamint a községben dolgozó védőnők (40,80%) mutatják. A fővárosban dolgozó védőnők között van a legkevesebb Veszekedő-vitázó attitűddel rendelkező védőnő (0,49%), míg a legtöbb ilyen attitűddel rendelkező védőnőt (2,09%) a városokban találjuk. A Benyomást keltő attitűdöt a falun dolgozó védőnőknél 18,18%-ban találunk, míg a községben dolgozók körében csak 12,64% ez az arány. Az Ellazult kommunikációs stílus a falun és a községben dolgozó védőnőknél a legmagasabb (5,45%), míg a megyei jogú városokban dolgozóknál a legalacsonyabb (3,64%). A legtöbb Precíz kommunikációs stílussal rendelkező védőnőt a fővárosban találjuk (4,37%), míg a megyei jogú városokban dolgozó védőnőknél a legalacsonyabb ez a szám (0,97%).

8. A pályán eltöltött évek száma és a személyes kommunikációs attitűd közötti összefüggésnél a korrelációs együttható nagyon erős kapcsolatot mutat a Benyomást keltő, az Ellazult, a Figyelmes, az Eleven-kifejező, valamint az Uralkodó attitűddel. Közepes az összefüggés erőssége a Precíz, a Drámai és a Nyílt attitűddel, valamint a Kommunikátor képével. Gyenge összefüggés látható a Barátságos, valamint az Ellazult attitűdnél. (III. táblázat)

A Benyomást keltő attitűd a pályán eltöltött évek számával közel megduplázódik (9,93%-ról 18,84%-ra), ahogy az Ellazult (2,65%-ról 5,80%), valamint az Uralkodó attitűd használata is (0%-ról 1,45%-ra), míg a Figyelmes attitűd a pályán eltöltött évek számával azonosan csökkenő tendenciát mutat (25,83%-ról 17,39%-ra), ahogy az Eleven-kifejező attitűd is 13,91%-ról 7,25%-ra csökken. (III. táblázat)

nem tudom mit kell tennem, ide új szöveg jön?

Érdekes hullám figyelhető meg a Kommunikátor képénél. Leginkább a pályán 6-20 évet eltöltött védőnők gondolják úgy, hogy jó kommunikátorok (7,20%), míg a 41 évnél több időt eltöltött védőnők

aránya a pályakezdők értékének a felére esik vissza (2,90%). További vizsgálatot igényelne annak kimutatása, miért bíznak a kommunikációjukban kevésbé a pályán több időt eltöltő védőnők.

III. táblázat: A pályán eltöltött évek száma és a személyes kommunikációs attitűd közötti összefüggés (N=815)

Pályán eltöltött évek száma	Barátságos	Benyomást keltő	Ellazult	Veszekedő vitázó	Figyelmes	Precíz	Eleven- kifejező	Drámai	Nyílt	Uralkodó	Kommuniká- tor képe
0-5	37,75%	9,93%	2,65%	0,00%	25,83%	2,65%	13,91%	1,99%	0,66%	0,00%	4,64%
6-10	36,70%	7,34%	0,92%	3,67%	27,52%	1,83%	12,84%	0,92%	1,83%	0,00%	6,42%
11-20	35,16%	11,24%	4,61%	0,86%	26,51%	2,59%	9,22%	0,86%	1,15%	0,58%	7,20%
21-30	40,45%	13,82%	4,52%	1,26%	19,35%	1,76%	11,81%	0,75%	1,01%	0,00%	5,28%
31-40	36,63%	18,48%	6,27%	0,66%	19,47%	1,32%	8,25%	1,32%	1,65%	0,99%	4,95%
41 felett	37,68%	18,84%	5,80%	1,45%	17,39%	4,35%	7,25%	2,90%	0,00%	1,45%	2,90%
Átlag	37,40%	13,28%	4,13%	1,32%	22,68%	2,42%	10,55%	1,46%	1,05%	0,50%	5,23%
SD	1,77%	4,67%	2,01%	1,26%	4,41%	1,08%	2,69%	0,84%	0,67%	0,62%	1,50%
r	0,14	0,92	0,84	-0,06	-0,89	0,30	-0,89	0,36	-0,32	0,84	-0,54

9. A hátrányos helyzetű gondozottak aránya és a személyes kommunikációs attitűd összefüggésének vizsgálatakor a korrelációs együttható csak a Kommunikátor képénél mutat erős kapcsolatot. Közepes kapcsolat látható a Benyomást keltő, az Ellazult, a Drámai és a Nyílt attitűdnél. A többi kommunikációs attitűdnél gyenge kapcsolat látszik. Az adatok áttekintésekor érdekesség, hogy hullámozó arányokat látunk minden kommunikációs attitűdnél, nem lehet tendenciákat kimutatni, így az látszik, hogy a hátrányos helyzetű gondozottak aránya nem befolyásolja a védőnő kommunikációs attitűdjét.

10. A kutatói kérdésfeltevéseinknél arra is kerestünk választ, hogy a másoddiploma megléte mennyire változtatja meg a kommunikációs attitűdöket, feltételezve, hogy a másoddiploma megszerzésekor már nagy valószínűséggel megjelentek a kom-

munikációval foglalkozó tantárgyak. Kutatásunk nem terjedt ki arra, hogy a védőnő milyen másoddiplomával rendelkezik. Szignifikáns eltérés nem volt kimutatható a kutatás során ezen a területen. Érdekesség, hogy az Uralkodó kommunikációs attitűddel rendelkezők fele arányban fordulnak elő (0,23%) a másoddiplomával nem rendelkezőkhöz (0,54%) képest. Körükben több az Eleven-kifejező (11,26%/10,08%), illetve a Drámai kommunikációs attitűddel (1,58%/0,96%) rendelkezők száma is. Ugyanakkor a másoddiplomával nem rendelkezők közül többen vannak az Ellazult kommunikációs attitűddel (5,04%/3,38%) rendelkezők, valamint a Precíz kommunikációs attitűddel (2,47%/1,35%) rendelkezők aránya a duplája a másoddiplomával rendelkezőkhöz képest.

11. A munkával kapcsolatos elégedettségi szint és a kommunikációs attitűd közötti összefüggés vizsgálatánál a korreláció analízis során igen erős összefüggés látható az elégedettségi szint növekedésével egyenes arányban a Kommunikátor képénél – a munkájukkal legkevésbé elégedetteknel egyáltalán nem jelenik meg, a munkájukkal leginkább elégedetteknel 6,15%-ban jelenik meg –, erős a Benyomást keltő (0% a legkevésbé elégedetteknel és 14,53% a leginkább elégedetteknel), valamint az Uralkodó (0% - 0,56%) kommunikációs attitűddel kapcsolatban. Fordított arányosságot találunk a Figyelmes attitűdnél. A legkevésbé elégedetteknel 33,33%-ban találunk Figyelmes kommunikációs attitűddel rendelkező védőnőket, míg a legelégedettebbek között 20,67%-ban. Érdekesség, hogy a munkájukkal leginkább elégedetlenek között csak a Barátságos és a Figyelmes kommunikációs attitűd jelent meg.

A vizsgálat alapján kijelenthető, hogy az elégedettségi szint és a kommunikációs attitűd igen erős korrelációban van egymással.

12. A védőnői pálya ismételt választása és a kommunikációs attitűdök közötti összefüggés kapcsán az adatok elemzésénél a legnagyobb eltérés a Barátságos kommunikációs attitűddel rendelkezőknél látszik, 5,29%-kal többen kommunikálnak így azok, akik a pályát újra választanák, mint azok, akik nem. Ugyanakkor a pályát újra nem választók között 2,17%-kal több az Ellazult kommunikációs attitűddel rendelkezők, valamint 3,34%-kal az Eleven-kifejező attitűddel rendelkezők aránya.

A Khí-négyzet próba elvégzése alapján enyhe asszociáció csak a Barátságos ($\chi^2=0,27$), illetve a Figyelmes ($\chi^2=0,001$) kommunikációs attitűddel kapcsolatban található.

13. A gondozottak részéről érzett megbecsültségi szint vizsgálatánál a személyes kommunikációs attitűddel való korreláció analízis során erős kapcsolat van az Ellazult ($r=-0,98$), a Barátságos ($r=0,94$), valamint a Benyomást keltő ($r=0,80$) attitűd és

a gondozottak részéről érzett megbecsültség között. Ugyanilyen nagyon erős ($r=0,94$) kapcsolatot mutat a Kommunikátor képe. Közepes kapcsolat van a Figyelmes, az Eleven-kifejező és az Uralkodó kommunikációs attitűddel, míg gyenge a kapcsolat a Veszekedő-vitázó ($r=0,17$), a Nyílt ($r=0,16$), a Drámai ($r=0,13$) és a Precíz ($r=-0,11$) kommunikációs attitűddel.

A Barátságos kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya a megbecsültség arányával megegyezően nő, ahogy a Benyomást keltők aránya is, amíg az Ellazult kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya a megbecsültséggel fordított arányban változik. A Figyelmes kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya közel a felére csökken a megbecsültség növekedésével. A Kommunikátor képe a megbecsültséggel arányosan emelkedik. A kutatás alapján kimutatható, hogy összefüggés van a kommunikációs stílus és a gondozottak részéről érzhető megbecsültség között.

14. A védőnő kollégák részéről érzett megbecsültség elemzésénél erős korreláció látszik a Benyomást keltő ($r=0,83$), a Veszekedő-vitázó ($r=-0,81$), a Figyelmes ($r=0,84$), valamint a Nyílt ($r=-0,72$) kommunikációs attitűdnél, míg közepes a Barátságos és az Ellazult attitűdnél, valamint a Kommunikátor képénél. Gyenge a korreláció a Precíz ($r=0,19$), az Eleven-kifejező ($r=-0,24$), az Uralkodó ($r=-0,19$), valamint a Drámai ($r=-0,15$) attitűddel kapcsolatosan.

A Benyomást keltő kommunikációs attitűdöt használók aránya a megbecsültséggel növekedve egyenes arányban nő 0%-ról 14,13%-ra, ugyanez jellemző a Figyelmes attitűdre is (itt 11,11%-ról 23,84%-ra nő az érték). A Veszekedő-vitázó és a Nyílt kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya a megbecsültséggel fordítottan arányos. A Veszekedő-vitázó attitűdnél 11,11 %-ról 0,88 %-ra csökken az érték, míg a Nyílt kommunikációs attitűdnél 22,22%-ról 0,88%-ra csökken.

Érdekesség, hogy a Benyomást keltő, a Precíz, a

Drámai, valamint az Uralkodó kommunikációs attitűd nem jelenik meg a magukat a védőnők kollégák által megbecsültnek egyáltalán nem érzők között, ahogy a Kommunikátor képe sem.

A kutatás eredményei alapján összefüggés mutatható ki a védőnők általi megbecsültség és a kommunikációs attitűd között.

15. Az orvostkollégák részéről tapasztalt megbecsültség szintje és a kommunikációs attitűd közötti kapcsolat korrelációs vizsgálatakor erős kapcsolat látszik az Eleven-kifejező ($r=-0,98$), az Ellazult ($r=-0,97$), a Benyomást keltő ($r=0,91$), a Precíz ($r=-0,80$), az Uralkodó ($r=0,80$) és a Veszekedő-vitázó ($r=-0,73$) kommunikációs attitűddel. A Nyílt ($r=0,59$) és a Barátságos ($r=0,41$) attitűd közepes kapcsolatot mutat, ahogy a Kommunikátor képe ($r=0,63$) is. Gyenge a kapcsolat a Drámai ($r=0,27$), valamint a Figyelmes ($r=-0,09$) attitűddel.

A Benyomást keltő kommunikációs attitűddel rendelkezők aránya a megbecsültséggel arányosan növekszik, míg az Ellazult, a Precíz, valamint az Eleven-kifejező attitűd fordítottan arányosan mozog. A Veszekedő-vitázó attitűdöt használók száma már az enyhe megbecsültség érzésénél is erősen csökken, majd ezen a szinten marad. Külön megjegyzendő, hogy az Uralkodó kommunikációs attitűd nem jelenik meg a magukat nem, vagy enyhén megbecsültnek érzők között, míg a legtöbb ilyen kommunikációs attitűddel rendelkező védőnő a magukat az orvostkollégák által közepesen megbecsültnek gondolók között (6,57%) találjuk.

A kutatás eredményei alapján összefüggés mutatható ki az orvostkollégák által tapasztalt megbecsültségi szint és a védőnők kommunikációs attitűdje között.

16. A munkáltató részéről érzett megbecsültségi szint és a kommunikációs attitűd közötti összefüggés vizsgálatánál erős korreláció látszik a Barátságos ($r=0,93$), az Eleven-kifejező ($r=-0,86$), a Veszekedő-vitázó ($r=-0,84$), a Precíz ($r=-0,83$), a Benyomást keltő ($r=0,79$) és a Nyílt ($r=-0,75$) kommunikációs attitűddel, valamint a Kommunikátor képével ($r=-0,73$). Közepes kapcsolat van

az Ellazult ($r=-0,34$) és a Figyelmes ($r=-0,33$) attitűddel. Gyenge a kapcsolat a Drámai ($r=-0,18$) és az Uralkodó ($r=-0,16$) kommunikációs attitűddel. A Barátságos és a Benyomást keltő kommunikációs attitűddel rendelkezők száma a megbecsültséggel arányosan növekszik. A Veszekedő-vitázók aránya a megbecsültséggel arányosan csökken, ahogy hasonló csökkenés tapasztalható a Precíz kommunikációs attitűddel rendelkezők körében is. Az Eleven-kifejező attitűd is csökken, de erőteljes hullámmással. A Nyílt kommunikációs attitűdöt használók aránya a közepes megbecsültségig emelkedik, majd utána hirtelen csökken le. Érdeklőség, hogy a Kommunikátor képe a legkevésbé megbecsültek között a legmagasabb.

A kutatás eredményei alapján összefüggés mutatható ki az munkáltató részéről tapasztalt megbecsültségi szint és a védőnők kommunikációs attitűdje között.

17. A szakmai vezetés részéről érzett megbecsültségi szint és a kommunikációs attitűd közötti kapcsolat elemzésénél elvégzett korreláció analízisnél a Benyomást keltő ($r=0,92$), az Eleven-kifejező ($r=-0,92$), a Veszekedő-vitázó ($r=-0,81$) és a Nyílt ($r=-0,73$) kommunikációs attitűdnél mutatható ki erős kapcsolat. Ugyanilyen erős kapcsolat látszik a Kommunikátor képénél ($r=-0,80$). Közepes kapcsolat van a Barátságos ($r=0,70$), valamint az Uralkodó ($r=-0,74$) kommunikációs attitűdnél. Gyenge a kapcsolat az Ellazult ($r=0,23$), a Figyelmes ($r=-0,28$), a Drámai ($r=0,17$) és a Precíz ($r=0,04$) kommunikációs attitűd vonatkozásában.

A Benyomást keltő kommunikációs attitűddel rendelkező védőnők aránya a megbecsültséggel együtt nő. Fordított arányt tapasztalunk a Veszekedő-vitázó, az Eleven-kifejező és a Nyílt kommunikációs attitűddel, valamint a Kommunikátor képével kapcsolatban.

A kutatás eredményei alapján összefüggés mutatható ki a szakmai vezetés részéről tapasztalt megbecsültségi szint és a védőnők kommunikációs attitűdje között.

Összefoglalás

A kutatás alapján a védőnők nagy része Barátságos (37,55%), illetve Figyelmes (22,44%) kommunikációs attitűddel rendelkezik, legkevésbé az Uralkodó (0,44%), valamint a Veszekedő-vitázó (1,09%) kommunikációs attitűd a jellemző rájuk.

A kommunikációs attitűdre leginkább a családi állapot és a környezet általi megbecsültség van hatással, de nem elhanyagolható az életkor szerepe sem. A családi állapotnál a korreláció analízis a 11 kommunikációs stílus közül ötnél erős, míg ötnél közepes összefüggést mutat. A környezet hatásainál leginkább a munkáltató részéről érzett

megbecsültség (erős korreláció mutatható ki hét kommunikációs stílus esetében, míg közepes két stílusnál), az orvoskollégák részéről érzett megbecsültség (erős korreláció öt stílusnál, míg gyenge négy stílusnál), valamint a szakmai vezetés részéről érzett megbecsültség (erős korreláció négy stílusnál, közepes korreláció öt stílusnál) befolyásolja leginkább a védőnők kommunikációs stílusát. Az életkor és a kommunikációs stílus vizsgálatánál öt stílusnál találhatunk erős korrelációt, míg egy stílusnál közepeset. (IV. táblázat)

IV. táblázat: A pályán eltöltött évek száma és a személyes kommunikációs attitűd közötti összefüggés (N=815)

	Barátságos	Benyomást keltő	Ellazult	Veszekedő vitázó	Figyelmes	Precíz	Eleven-kifejező	Dramai	Nyílt	Uralkodó	Kommunikátor képe
Életkor	-0,05	-0,18	-0,07	-0,79	0,16	0,20	-0,77	-0,80	-0,80	0,71	0,14
Családi állapot	0,93	-0,46	0,38	-0,47	-0,39	-0,89	0,12	-0,86	0,57	0,81	-0,82
Diplomaszerzés éve	-0,08	-0,87	-0,24	-0,49	0,54	-0,40	0,82	-0,20	-0,17	-0,26	0,56
Diplomaszerzés helye	0,04	-0,09	0,50	0,17	-0,14	-0,11	0,24	-0,15	0,62	-0,19	0,46
Védőnői szakterület	0,71	0,13	-0,13	0,76	-0,24	-0,34	-0,22	0,17	0,17	0,92	-0,03
Ellátott település típusa	0,67	-0,76	-0,86	0,61	-0,29	-0,70	0,86	-0,30	-0,22	-0,83	0,27
Pályán eltöltött évek száma	0,14	0,92	0,84	-0,06	-0,89	0,30	-0,89	0,36	-0,32	0,84	-0,54
Hátrányos helyzetűek aránya	-0,15	0,31	0,40	0,08	0,20	-0,29	0,19	0,39	0,39	-0,15	-0,71
Másoddiploma megléte	0,0045	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Munkával kapcsolatos elégedettség	0,04	0,70	0,24	0,13	-0,72	0,00	0,43	-0,39	-0,28	0,68	0,93
Lenne-e újra védőnő?	0,0027	0,00	0,00	0,00	0,0001	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gondozottak általi megbecsültség	0,94	0,80	-0,98	0,17	-0,55	-0,11	-0,34	0,13	0,16	0,51	0,94
Védőnő kollégák általi megbecsültség	0,69	0,83	0,59	-0,81	0,84	0,19	-0,24	-0,15	-0,72	-0,19	0,66
Orvoskollégák általi megbecsültség	0,41	0,91	-0,97	-0,73	-0,09	-0,80	-0,98	0,27	0,59	0,80	0,63
Munkáltató általi megbecsültség	0,93	0,79	-0,34	-0,84	-0,33	-0,83	-0,86	-0,18	-0,75	-0,16	-0,73
Szakmai vezetés általi megbecsültség	0,70	0,92	0,23	-0,81	-0,28	0,04	-0,92	0,17	-0,73	-0,47	-0,80

Következtetések

A védőnői hivatás egy erősen kommunikáció orientált szakma, az ismeretek egyénre szabott átadásának, amelynek a megfelelő kommunikációs attitűd az egyik elengedhetetlen feltétele. Veszekedő-vitázó, valamint Uralkodó attitűddel nagyon nehéz átadni úgy az ismereteket, hogy azt a gondozott megértse és elfogadja. Ezért nagyon fontos lenne a jövőben rendszeresen elméleti és kiscsoportos gyakorlati kommunikációs kötelező képzések indítása a védőnők számára. A kötelező képzések során nagy hangsúlyt kell fektetni a védőnők rendszeres, gyakorlatorientált kommunikációs és önismereti képzésére az életkori kommunikációs attitűdváltozás (Barátságos felől a Veszekedő-vitázó felé) lassulását, esetleges megakadályozását elérve, így segítve a gondozottakkal való megfelelő kommunikációt. A védőnőképzés során egyre nagyobb szerepet kap a különböző élethelyzetben lévő gondozottakkal való kommunikáció. Ezeknek a képzéseknek a tervezésénél is figyelembe lehet venni a védőnők domináns kommunikációs attitűdjét, így segítve a jövőben a védőnők munkáját.

Elgondolkodtató, hogy milyen kevés védőnő tartja azt magáról, hogy jól kommunikál, illetve az is, hogy a pályán eltöltött évek során vajon miért csökken le a Kommunikátor képe a kimutathatóság határa alá. A képzéseknek meg kell erősíteni a védőnőket a kommunikációs tudásukban is, illetve további kutatások szükségesek az alacsony kommunikációs önkép megértéséhez, ezáltal a beavatkozási lehetőségek felméréséhez.

A mostani, a védőnői rendszert érintő teljes átalakulás pozitívként hozhatja a kórházakban meglévő szakképzési és továbbképzési centrumok tudásának felhasználását és így annak lehetőségét is, hogy a védőnők számára szakmaspecifikus kommunikációs képzések valósulhassanak meg.

A védőnők megbecsültségét rendszeresen monitorizálva, a lehetséges pontokon beavatkozva a megbecsültséget emelve mind a szakmai vezetés, mind a munkáltató részéről, elő lehet segíteni a minél hatékonyabb, a gondozottakat segítő, a prevenciónak megnyerő kommunikációs attitűdök fennmaradását.

Szerzői munkamegosztás

B.A.: koncepció kialakítása, szakértés.

L.O.É.: tervezés, adatgyűjtés, adatfeldolgozás, kézirat megírása.

A cikk végleges változatát valamennyi szerző elolvasta és jóváhagyta.

A közlemény megírása, illetve a kapcsolódó kutatómunka anyagi támogatásban nem részesült.

A szerzőknek nincsenek a cikk témájával kapcsolt érdekeltségei.

Felhasznált irodalom

Bálint, M., Buda, B. (1990): *Az orvos, a betege és a betegség. Animula, Budapest* ISBN: 963 941 059 4

Bensing, J. (1991) 'Doctor-patient communication and the quality of care', *Social Science & Medicine*, 32(11), pp. 1301–1310. doi:10.1016/0277-9536(91)90047-g

Csabai, M., Csörsz, I. & Szili, K. (2009): *A gyógyító kapcsolat élménye. Oriold és Társa Kiadó, Budapest.* ISBN 978 963 867 983 3

Ivanov, M., Werner, P.D. (2010) *Behavioral communication: Individual differences in communication style, Personality and Individual Differences. Personality and Individual Differences*, 49(1): 19-23.

Kereki, J., Major, Zs. (2014): *Őrzők. Egészségügyi alapellátók gyakorlatközpontú kézikönyve Budapest, Országos Tisztiorvosi Hivatal* ISBN 978 963 86922 9 4

Khi *Négyzet próba jelentése és alkalmazása az SPSS-ben. SPSSABC.HU.* <https://spssabc.hu/ketvaltozos-elemzes/khi-negyzet-proba/> (Látogatva: 2025. február 16.).

- Kúna, Á. (1970) *Változás az orvos-beteg kommunikációban. Változó szemlélet, módszer és gyakorlat*, Repository of the Academy's Library. : <https://real.mtak.hu/114566/> (Látogatva: 2025. február 16.).
- Kúna, Á. (2020) *Az orvos-beteg kommunikáció kutatása és a nyelvészet*. In: *Tanulmányok a nyelvészet alkalmazásainak területéről*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, pp. 41-71.
- Mayer, A. A *Likert-Skála Fogalma: Likert Skála Készítése és Elemzése, A Likert-skála fogalma Likert skála készítése és elemzése*. <https://spssabc.hu/kutatasmodszertan/likert-skala-fogalma-elemzese/> (Látogatva: 2025. február 16.).
- Microsoft Microsoft Support. <https://support.microsoft.com/en-us/office/combine-data-from-multiple-sheets-dd7c7a2a-4648-4dbe-9a11-eedeba1546b4> (Látogatva: 2025. február 16.).
- Pivot Tábla - Elengedhetetlen ismeretek (2023) Excelneked.hu. <https://excelneked.hu/category/blog/pivot/> (Látogatva: 2025. február 16.).
- Rudas, J. (2004): *Delfi örökösei. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest*. pp. 232-236. ISBN 963 9494 48 8
- Turney, S. (2022): *Pearson Correlation Coefficient (r)* Scribbr. <https://www.scribbr.com/author/shaunt/page/2/> (Látogatva: 2025. február 16.).
- Vajda, B. (2011): *Kommunikációs és kapcsolati tényezők jelentősége az egészségügyi szolgáltatások minőségében*, Vezetéstudomány / Budapest Management Review, pp. 31–44. doi:10.14267/veztud.2011.05.03.